

PROPISI KOJE SVAKI PREDUZETNIK TREBA DA POZNAJE

Propisi za poneti

Kod pokretanja sopstvenog biznisa, osim tržišnih uslova koje preduzetnik najčešće prilično dobro ispita, neizbežno je sagledavanje i pravno-poreskog okruženja budućeg poslovanja.

Autor: Jovan Šukara

Među početnicima u biznisu uočljive su dve karakteristične grupe. Prvu grupu čine početnici koji razmišljaju na sledeći način: „O propisima ništa ne znam i ne želim da znam. Ja ću samo da radim svoj posao, a sve ostalo prepuštam knjigovodstvenoj agenciji.“ Drugu grupu čine početnici koji imaju sledeći stav: „Ja hoću da radim sve u skladu sa propisima. Ne želim da rizikujem i da plaćam kazne. Želim da budem čist pred zakonom, jer hoću mirno da spavam.“

Obe grupe predstavljaju krajnosti u shvatanju potrebe za poznavanjem propisa i nijednu ne možemo prihvatiti. Razmišljanje da se celokupna „papirologija“ prepusti knjigovodstvenoj agenciji, nekom drugom pojedincu ili organizaciji nije prihvatljivo, jer je početnik u biznisu taj koji kreira poslovnu promenu, zaključuje ugovore i potpisuje svu neophodnu dokumentaciju. Mnoge poslovne promene su nepovratnog karaktera, što ovaj pristup - učenje na sopstvenim greškama - čini veoma skupim načinom učenja. Knjigovodstvena agencija, knjigovođa ili neka treća vrsta savetnika, može samo naknadno da ukaže na to šta je bilo u skladu sa propisima, a šta nije.

Ni najveći poznavaoци propisa ne poznaju sve propise, makar se oni odnosili i na samo jednu oblast. To i drugu krajnost, kada početnik u biznisu hoće da radi sve u skladu sa zakonima, čini neprihvatljivom. Propisi su često nejasni i međusobno protivurečni, neki su stupili na snagu, ali se ne primenjuju. Deo propisa se smatra nekompletnim uko-

Ignorisanje postojanja propisa i prebacivanje odgovornosti na knjigovodstvene agencije, knjigovođe ili nekog trećeg, kao i postavljanje zahteva da se svi propisi u potpunosti poštuju, sigurno otežavaju put ka uspehu.

liko o njima ne postoji mišljenje nadležnog ministarstva. Zvučace paradoksalno, ali zbog mogućnosti da nadležna ministarstva promene mišljenja o određenim propisima, jednom data mišljenja nisu večna. Isto je i sa inspekcijским organima, koji svoj pristup, takođe, mogu da promene.

Ignorisanje postojanja propisa i

prebacivanje odgovornosti na knjigovodstvene agencije, knjigovođe ili nekog trećeg, kao i postavljanje zahteva da se svi propisi u potpunosti poštuju, sigurno otežavaju put ka uspehu. Rešenje se, kao i u mnogim drugim životnim situacijama, nalazi negde između navedene dve krajnosti.

PROPISI KOJI ŽIVOT ZNAČE

U našem zakonodavstvu postoji jedan broj propisa čije se odredbe odnose na gotovo sve delatnosti. Svaki početnik u biznisu trebalo bi da pozna te osnovne propise, barem do nivoa koji mu omogućava nesmetanu orijentaciju u poslovanju.

Zakon o obligacionim odnosima daje osnove poznavanja međusobnih odnosa u koje stupaju dve ugovorne strane u poslu - kupac i prodavac, naručilac i izvršilac, kao i niz nepredviđenih situacija koje proizilaze iz npr. kašnjenja, delimičnog izvršenja obaveze, nastanka štete i slično. Ovaj propis treba da zna svaki poslovni čovek, jer se njime regulišu svi ugovorni odnosi koji su osnova poslovanja svakog preduzetnika.

Zakon o opštem upravnom

postupku omogućava uvid u opšta pravila komuniciranja između preduzetnika, sa jedne, i državnih organa, sa druge strane, a Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji preciziran je specifičan odnos poreskog obveznika i države. Nepoznavanje ovih pravila najčešće je na štetu poreskog obveznika, odnosno preduzetnika.

Zakon o porezu na dohodak građana i Zakon o porezu na dobit preduzeća regulišu postupke i načine oporezivanja preduzetnika, odnosno njihovih preduzeća i preduzetničkih radnji. Ovi propisi su podložni čestim promenama. Država preko njih sprovodi deo dugoročne, ali i tekuće ekonomske politike. Dobro poznavanje ovih propisa omogućava pravovremeno postavljanje sopstvenog biznisa na takav način da je moguće iskoristiti odgovarajuće poreske olakšice. Ove propise država sprovodi prilično rigidno i prepuni su kaznenih odredbi.

Zakon o porezu na dodatu vrednost jedan je od poreskih zakona čija primena se odnosi na privredne subjekte koji su u sistemu PDV-a, ali o njegovim implikacijama moraju voditi računa i oni koji nisu u tom sistemu. Od njegovog stupanja na snagu, smatra se jednim od najoštrijih zakonskih propisa, tako da je suviše pisati o rigidnosti njegove primene.

Zakon o fiskalnim kasama drži rekord po broju preduzetnika koji su po njemu kažnjeni. Svi preduzetnici koji posluju sa fizičkim licima obveznici su fiskalnih kasa. Kontrole primene ovog zakona su veoma česte i detaljne, a kazne su veoma visoke. Jedna od kazni je i zatvaranje prodajnog objekta na određen rok.

Zakon o radu reguliše jednu veoma široku oblast, oblast radnih odnosa. Ovaj zakon se odnosi na svako radno angažovanje, pa je praktično nemoguće da preduzetniku ne zatreba. Kaznene odredbe ovog zakona veoma su naglašene, a nadležni inspektori su veoma aktivni. Česte su situacije u kojima zaposleni prijavljuju svoje poslodavce zbog kršenja odredbi ovog zakona.

Zakon o privrednim društvima je bazni propis na osnovu kojeg se registruje i obavlja određena delatnost.

Gornji izbor propisa daje osnovni pravno-poreski okvir poslovanju svakog preduzetnika. Gotovo svaka delatnost ima propise koji se bliže odnose na tu oblast, npr. trgovina, turizam i ugostiteljstvo, menjačnice, a postoje i propisi koji detaljnije regulišu razne uslove poslovanja: sanitarni nadzor, opšta bezbednost proizvoda, cene, zaštita potrošača, devizno poslovanje, platni promet, računovodstvo, socijalni doprinosi,

državni praznici i slično.

VAŠA LIČNA PRIRUČNA ZBIRKA PROPISA

Neozbiljno je započinjanje biznisa bez, barem načelnog, poznavanja gore spomenutih propisa. Na kraju krajeva, i poslovni uspeh je izvesniji ako ste bolji poznavalac važećih propisa. Pitate se kako? Tako što se u igri koja se zove biznis, od tačke A do tačke B uspeva stići najkraćim dopuštenim putem i uzeti nagradu - dobit. Korišćenje nedozvoljenih prečica, ne računajući ukupno vreme koje izgubimo pri kontrolama, sa inspekcijama i na sudovima, može nas koštati mnogo novca koji ćemo dati za kazne, a pojedina ponašanja predstavljaju i krivična dela.

Bez potrebe da se pretplaćujete na skupe časopise ili registre propisa, kao preduzetnik, trebali biste da imate ličnu priručnu zbirku propisa, a njihov trenutno najefikasniji izvor je Internet. 

